

Olița CÎNTEC

Păcat!

Într-o „sală de așteptare, o anticameră, o încăpere fără ferestre“, cum se precizează în didascalii, Filippo, Nicollo, Totolino și Peppino se întâlnesc pentru a participa la audiția anunțată de un mic înscris plasat la vedere: „Angajăm clovn bătrân“. Aceasta este premisa dramatică pe care Matei Vișniec și-a construit piesa **Angajare de clovn**, adusă în luminile rampei la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, iar cuvântul „bătrân“ din enunț e mai important decât poate părea inițial, înțelesurile sale lingvistice constituind miza dramatică a lucrării. *Angajare de clovn* e o scriere cu profunzime dramaturgică, cu subtilități textuale, generoasă pentru regizor și actori, care tratează pe fond teme precum lumea ca circ, tristețea ca revers al bucuriei, drama provocată de crepusculul unei îndeletniciri, într-o structură impecabilă și cu o scriitură în care comicul are tușe absurde, iar, la o analiză mai atentă realizezi că e tragism. Frumusețea piesei se află tocmai în subtext, în zona în care, ca privitor, ajungi trecând dincolo de primul strat al replicii.

Artiștii pietreni au preferat, inexplicabil, o notă mai veselă, mai pe placul „marelui public“, pe care au vrut să-l audă răsând cu orice preț, imprimând mizanscenei un haz forțat, nelalocul său în contextul poveștii, al cărei spirit l-au alterat. Regizoarea Louise Dănceanu și-a asumat întreaga concepție a spectacolului, adică atât direcția de scenă, cât și scenografia și muzica, abordând această lucrare foarte des montată în țară și străinătate, poate chiar cea mai des montată din portofoliul lui Vișniec, cu dorința de a-i da o înfățișare scenică originală. Spun asta întrucât Louise Dănceanu este cea care schimbă registrul dramatic, conferind piesei cu totul alte sensuri decât a făcut-o autorul, dar deloc în beneficiul ei estetic. Pentru că operațiunea ei de cosmetizare scenică în loc să îmbogățească partitura dramatică, o sărăcește de substanță. În spectacolul T.T.-ului, multe alte lucruri nu stau prea bine. În primul rând, acest text e unul de Studio. Inscenarea sa presupune un spațiu în care actori și public să fie apropiați, altfel multe efecte se risipesc. Scena mare a T.T.-ului e prea...mare, clovni și istoria lor se pierd într-un spațiu nepotrivit.

Clovni înșiși (Tudor Tăbăcaru, Victor Giurăscu, Cezar Antal, Florin Mircea jr. și Adina Suciuc) sunt prea tineri pentru personajele lui Matei Vișniec, al căror tragism tocmai de aici provenea: din incapacitatea de a face față spiritului impus de vremuri noi. Această schimbare radicală de sens afectează încărcătura simbolică, transformând piesa într-o narațiune oarecare, lipsită de miză. Sunt carențe și în planul logicii regizorale. Ce nostalgii au clovni aceștia în puterea vârstei, ce îi determină să se prezinte la un concurs pentru „clovni bătrâni“? Apoi, un personaj zice: „Pe aia cu scândura o știi?“, și el apare cu mopul; un altul spune: „Se aude o trompetă“, iar acordurile muzicale sunt cu sunete de viori și flaut! Din dorința de a smulge mai multe râsete, actorii îngroașă adesea, ba, ca să suplimenteze comicul, mai adaugă și expresii de tipul „canci“, „te-ai bulit“, „sfeclomicină“, care nu prea au ce căuta într-un spectacol ca acesta. N-am înțeles nici de ce clovni nu execută, în schimb, nici un număr de clownerie, nici o jonglerie sau pantomimă, care ar fi înviorat reprezentația și ar fi valorificat și potențialul interpretelor. Actorii se agită, se străduiesc, dar nu reușesc decât un *Nicollo* (Cezar

Antal) plângăcios, un *Filippo* (Victor Giurescu) inconstant, care începe cu un mers de Charlot, dar îl abandonează pe parcurs, mai încearcă să imite un pitic și un varan, dar o face expeditiv, un *Peppino* (Tudor Tăbăcaru) și un *Totolino* (Florin Mircea jr.) inconsistent.

T.T.-ul are o veche legătură de suflet cu Matei Vișniec, fiind prima scenă autohtonă unde Nicolae Scarlat a montat, după 1990, un text al compatriotului autoexilat în Franța și trecut la index de autoritățile comuniste (*Bine, mamă, dar ăștia povestesc în actul doi ce se-ntâmplă-n actu-ntâi!*). În ciuda strădaniilor, pe care ni le imaginăm, *Angajare de clown* de-acum nu le-a reușit celor de la Piatra Neamț. Păcat!

Teatrul Tineretului Piatra Neamț – Angajare de clown de Matei Vișniec, un spectacol de Louise Dănceanu. Cu: Tudor Tăbăcaru (*Peppino*), Victor Giurescu (*Filippo*), Cezar Antal (*Nicollo*), Florin Mircea jr. (*Totolino*), Adina Suci (Lolla). Data premierei: 17 februarie 2007.

Animatia și teatrul de azi modernă

Despre puterea de expresie a păpușii vorbește, indirect desigur, cel mai recent proiect realizat de Trupa ieșeană „Synchret”, prezentat publicului în sala „Benjamin Fondane” de la Centrul Cultural Francez. E un proiect mai puțin obișnuit: *Cidul* de Pierre Corneille, montat într-o versiune cu păpuși, pe un scenariu comprimat la o întindere de o oră și jumătate, cu o distribuție de patru